

19 . 2 . 1949 tarihli ve Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair 5016 sayılı Kanuna ek Milletlerarası Para Fonu Anasözleşmesinde değişiklik yapılmasına dair Anlaşmanın uygun görülmesi ve Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına katılmak için Hükümete yetki verilmesine dair Kanunun 798 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 6 . 6 . 1970 - Sayı : 13512)

No.
1265

Kabul tarihi
28 . 5 . 1970

MADDE 1. — 19 . 12 . 1947 tarih ve 5016 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Milletlerarası Para Fonu Anasözleşmesinin, Türkçe ve İngilizce metinlerinin, giriş maddesi ile I, II, III, IV, V, VI, VII, XVIII, XIX, XX nci maddelerinin bâsi fıkralarında yapılan değişikliklerin ve Özel Çekme Hakları ile ilgili olarak Anasözleşmeye yeniden eklenen XXI, XXII, XXIII, XXIV, XXV, XXVI, XXVII, XXVIII, XXIX, XXX, XXXI, XXXII nci maddelerinin ve Anasözleşmeye ekli (B) cetvelinde yapılan değişikliklerle Özel Çekme Haklarının icabı olarak Anasözleşmeye yeniden eklenen (F), (G), (H) ve (I) cetvellerinin kabulü hususunda yapılmış olan Anlaşmanın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — 798 sayılı Kanunun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına yapılması gereken ödemeler, gelecek yıllar bütçelerine konulacak tahsisatlardan mahsubedilmek üzere, avans olarak icra olunabilir. Ancak bu avansların (Milletlerarası Para Fonuna 151 000 000 ve Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına 128 600 000 olmak üzere) yekûnu 1 Temmuz 1944 tarihinde mer'î siklet ve sâfiyetteki 279 600 000 Amerika Birleşik Devletleri dolârı karşılığını geçemez.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLETLERARASI PARA FONU ANLAŞMASI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK TASARISI
GÜVERNÖRLER KURULUNUN 22-8 SAYILI KARARI GEREĞİNCE HAZIRLANMIŞTIR.

(A)

BAŞLANGIÇ MADDESİ

Başlangıç maddesi şöyle olacaktır.

«(i) Milletlerarası Para Fonu, bu Anlaşmanın, evvelece kabul edilen ve şimdi de özel çekme hakları imkânı yaratan ve diğer bâzi değişiklikler yapmak üzere tadil edilen hükümlerine uygun olarak kurulmuştur ve bu hükümlere göre çalışacaktır.

(ii) Fon, işlemlerini yürütebilmek amacıyla bir genel hesap ve bir de özel çekme hesabı tutulacaktır. Fon üyeliği özel çekme hesabına iştirak hakkı verecektir.

(iii) Bu Anlaşma gereğince yapılan işlemler için genel hesap; özel çekme haklarıyla ilgili işlemler için de özel çekme hesabı kullanılacaktır.»

(B)

Madde - I.

AMAÇLAR

1. Madde I. — (v) şöyle olacaktır :

«(v) Yeterli teminatları karşılığında fon kaynaklarının geçici olarak emirlerine hazır bulundurulabileceği itimadını üyelere vermek, böylece ödemeler dengesi güçlüklerini millî ve milletlerarası refahı yıkıcı tedbirlere başvurmaksızın giderilmeleri imkânını sağlamak.»

2. Madde (I) in son cümlesi şöyle olacaktır :

«Fon güdeceği politika ve alacağı kararlarda bu maddede açıklanan amaçlara göre hareket edecektir.»

(C)

Madde - III.

KOTALAR VE TAAHHÜTLER

1. Kısım 2 şöyle olacaktır :

«Kısım 2. Kotaların ayarlanması,

Fon beş yılı aşmayan aralıklarla üyelerin kotalarını genel bir incelemeden geçirecek ve gerekli gördüğünde bunlarda bir ayarlama yapılmasını teklif edecektir. Fon, uygun bulunduğu takdirde ilgili üyenin her hangi başka bir zamanda kotasında ayarlama yapılması isteğini de göz önünde tutabilir. Genel bir inceleme sonucunda, kotalarda teklif edilen her hangi bir değişikliğin yapılması için toplam oyların yüzde seksenbeşi, ve kotalarda bunun dışında başka bir değişiklik içinde toplam oyların beşte dört çoğunluğu gereklidir. Hiçbir kota, ilgili üyenin muvafakati olmadan değiştirilmeyecektir.»

2. Aşağıdaki (c) fıkrası Kısım 4 e eklenecektir :

Kotaların değiştirilmesi halinde ödemeler :

«(c) Kotaların genel olarak gözden geçirilmesi sonucunda, tasarlanan kota artışlarıyla ilgili ödemeler veya bu ödemelerin etkilerini hafifletme amacıyla alınan kararlar için toplam oyların % 85 çoğunluğu gereklidir.»

(D)

Madde - IV.

PARALARIN PARİTELERİ

1. Kısım 7 şöyle olacaktır :

«Kısım 7 paritelerdeki yoknesak değişiklikler,

Bu maddenin kısım 5 (b) hükümlerine rağmen fon, toplam genel oyların yüzde seksenbeş çoğunluğu ile bütün üyelerin paralarının pariteleirnde aynı nisbette değişiklik yapabilir; bununla beraber, fonun kararından itibaren yetmişiki saat içinde bir üye parasının partisinin böyle bir kararla değiştirilmesini istemediğini bildirirse o üyenin parasının paritesi bu hüküm dâhilinde değiştirilmeyecektir.»

2. Kısım 8 fon mevutlarının altın değerinin muhafazası, (d) fıkrası şöyle olacaktır :

«(d) Bu kısım hükümleri bütün üyelerin paralarının paritelerinde aynı nisbette yapılan değişikliğe - böyle bir değişikliğin yapılması sırasında fon, toplam oyların yüzde seksenbeş çoğunluğu ile başka türlü karar vermediği takdirde - uygulanır.»

(E)

Madde - V.

FON İLE YAPILAN İŞLEMLER

1. Kısım 3 te fon kaynaklarının kullanılması şartları, fıkra (a) (iii) şöyle olacaktır :

«(iii) Tasarlanan satınalma bir altın tranşı satınalması olacak, veya fonun satınalan memleketin parasından olan mevcudunun, satınalma tarihinden önceki oniki aylık bir devre içinde kotasının yüzde yirmibeşinden fazla artmasını, veya kotasını yüzde ikiyüz aşmasını intacetmeyecektir.»

2. Aşağıdaki (c) ve (d) fıkraları kısım 3 e eklenecektir.

«(c) Bir üye, fonun kaynaklarını fonun amaçlarına uygun şekilde kullanacaktır. Kaynaklarının kullanılmasıyla ilgili olarak fon, üyelerin ödemeler dengesi güçlüklerini, fonun amaçlarına uygun şekilde gidermeleri için yardımcı ve kaynakların geçici olarak kullanılması için yeterli teminat tesis edici bir politika uygulayacaktır.»

«(d) Bir üye tarafından yukardaki (a) fıkrasına göre yapılan bir müracaat, tasarlanan satınalmanın bu Anlaşmanın hükümlerine ve bu hükümlere göre kabul edilen politikalara uygun olup olmadığını tâyin etmek için fon tarafından incelenecektir. Ancak altın tranşı satınalma teklifinde bu inceleme yapılmıyacaktır.»

3. Kısım 7. Bir üyenin fondan parasını satınalması, (b) fıkrasının ilk cümlesi şöyle olacaktır :

«(b) Fonun her malî yılının sonunda (B) açıklamasına uygun şekilde, her oins rezerv ile üye, fondaki parasının bir kısmını aşağıdaki şartlarla satınalacaktır:

(i) Her üye, yıl içinde rezervlerinde aşağıdaki şekilde meydana gelmiş değişikliğe eşit miktarda, fondaki kendi parasını satınalacaktır : Üyenin fonda mevcut parasındaki artışın yarısına üye rezervlerindeki artışın yarısının ilâvesi veya üye rezervlerindeki azalışın yarısının çıkarılmasıyla elde edilen miktar kadar; veya, üyenin fondaki kendi parası azalmış ise, o takdirde, üye rezervlerindeki artışın yarısından fonda azalan kendi parasının yarısı çıkarılınca elde edilen miktar kadar.

4. Kısım 7. (c) fıkrası şöyle olacaktır :

«(c) Yukardaki (b) de açıklanan ayarlamalardan hiçbirisi aşağıdaki hallerde uygulanmıyacaktır.»

(i) Üye rezervleri, kendi kotasının yüzde yüzellisinden aşağı olduğu takdirde, veya
(ii) Üyenin Fondaki kendi parası mevcudu, kotasının yüzde yetmişbeşinden aşağıya düştüğünde, veya

(iii) Fondan talebedilen her hangi bir üye parasından fonun mevcudu, ilgili üyenin kotasının yüzde yetmişbeşinden fazla olduğu takdirde, veya

(iv) Satılmalan miktar, ilgili üyenin kotasını yüzde yirmibeş aştığı takdirde.»

5. Aşağıdaki (d) fıkrası kısım 7 ye eklenecektir :

«(d) Fon, toplam oyların yüzde seksenbeş çoğunluğu ile yukardaki (c), (i) ve (iv) deki yüzdeleri değiştirebilir ve (B) açıklaması fıkra 1 (c), (d) ve (e) ve fıkra 2 (b) deki kuralları da değiştirebilir, ve bunlara ilâveler yapabilir.»

6. Kısım 8 de ücretler, (a) fıkrası şöyle olacaktır :

«(a) Başka bir üyenin parasını Fondan kendi parası karşılığında satılmalan her hangi bir üye, satılmalan paranın parite değerine ilâveten yüzde yarımından az ve yüzde birden çok olmamak üzere Fonca bütün üyeler için eşidolarak tesbit edilmiş bir hizmet ücreti ödiyecektir; şu kadar ki Fon, takdir hakkını kullanarak üyelerin altıntransları alışlarında yüzde yarımından daha aşağı bir hizmet ücreti tahsil edebilir.»

«Kısım 9. Prim

7. Aşağıdaki kısım, Madde V e eklenecektir :

(a) Fon, üyenin kotasının yüzde yetmişbeşi Fondaki kendi parası ortalamasının üstün olduğu takdirde, aradaki fark üzerinden, bütün üyeler için eşit oranda olmak üzere, prim ödiyecektir. Ancak Fondaki parası mevcudu üyenin kotasının yüzde yetmişbeşini aşarsa buna prim ödenmeyecektir. Prim oranı yıllık yüzde birbuçuk olacaktır; fakat Fon, takdir hakkını kullanarak bu oranı artırabilir veya azaltabilir; şu kadar ki oranı yıllık yüzde ikinin üzerine çıkaran her hangi bir artırma veya yıllık yüzde birinin altına düşüren bir indirim için toplam oyların dörtte üç çoğunluğu gereklidir.

(b) Prim, Fon tarafından tâyin edileceği şekilde altınla veya üyenin kendi parasıyla ödelecektir.»

(F)

Madde - VI.

SERMAYE TRANSFERLERİ

1. Kısım 1 de, Fon kaynaklarının sermaye transferleri için kullanılması, (a) fıkrası şöyle olacaktır :

«(a) Dışarıya geniş veya devamlı bir sermaye akımını karşılamak amacıyla Fon kaynaklarını, bir üye bu maddenin 2 nci kısmında belirtilen hal dışında kullanamaz ve Fon, kaynaklarının bu şekilde kullanılmasını önlemek amacıyla ilgili üyeden denetimde bulunmasını talebedebilir. Üye, böyle bir talebi aldıktan sonra gerekli denetimde bulunmazsa Fon, bu üyenin Fonun kaynaklarını kullanmaya ehliyetli olmadığını ilân edebilir.»

2. Kısım 2 şöyle olacaktır :

«Kısım 2. Sermaye transferleri hakkında özel hükümler :

Bir üye, sermaye transferlerini karşılamak için altın transı satılmalan hakkına sahibolacaktır.»

(G)

Madde - XII.

ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1. Kısım 2 de Guvernörler Kurulu, fıkra (b) (ii) ve (iii) şöyle olacaktır :

«(ii) Kotaların gözden geçirilmesi, veya kotaların genel olarak gözden geçirilmesi sonunda teklif edilen artırımların uygulanması için ödemeler yapılması veya ödemelerden doğan tesirlerin hafifletilmesi hakkında karar vermek.»

«(iii) Bütün üyelerin paralarının parite değerlerinde yeknesak bir değişiklik yapılmasını onaylamak veya böyle bir değişiklik yapıldığında, fon mevcutlarının altın değerlerinin muhafazasıyla ilgili hükümlerin uygulanmaması hakkında karar vermek.»

2. Aşağıdaki hükümler kısım 2 (b) ye eklenecektir :

«(ix) Satınalma ile ilgili hükümleri veya satılmaların hangi cins rezervlerle yapılacağını bildiren kuralları tekrar gözden geçirmek ve bunlara ilâveler yapmak.»

«(x) Genel rezervlere özel her hangi bir rezervden transferler yapmak.»

3. Kısım 6 nın başlığı şöyle olacaktır :

«Rezervler ve net gelirin dağıtımı»

4. Kısım 6 da, fıkra (b) şöyle olacaktır :

«(b) Her hangi bir yılın net geliri dağıtılacağı zaman ilk önce, madde V, Kısım 9 a göre o yıl için prim almaya hak kazanmış olan üyelere, o yıl içinde ödenmiş her hangi bir primi yüzde ikiye tamamlayan bir ek meblâğ ödenecektir. Bu dağıtımdan sonra o yıla ait geri kalan net gelir bütün üyelere kotaları nisbetinde dağıtılacaktır. Ödemeler her üyeye kendi parasıyla yapılacaktır.»

5. Aşağıdaki fıkra (c) kısım 6 ya eklenecektir :

«(c) Fon genel rezervlere özel her hangi bir rezervden transferler yapabilir»

(H)

Madde - XVIII.

YORUM

Madde XVIII (b) şöyle olacaktır :

«(b) Yönetim Kurulunun yukardaki (a) ya göre bir karara varması halinde, her hangi bir üye meselenin, kararı kesin olan Guvernörler Kuruluna havalesini, karar tarihinden itibaren üç ay içinde isteyebilir. Guvernörler Kuruluna havale edilen her mesele Guvernörler Kurulu Yorum Komitesi tarafından incelenecektir. Bu komitenin her üyesinin bir oyu olacaktır. Guvernörler Kurulu, bu komitenin üyelik, çalışma usulleri ve oylama çoğunluklarını tesbit edecektir. Komitenin kararı - kurul toplam oyların yüzde seksenbeş çoğunluğu ile başka türlü bir karar vermedikçe - Guvernörler Kurulunun da kararı olacaktır. Guvernörler Kuruluna havale edilen meselenin sonuçlanmasına kadar fon gerekli görürse Yönetim Kurulu kararına göre işlem yapabilir.»

(I)

Madde - XIX.

KAVRAMLARIN AÇIKLAMASI

1. Madde XIX (a) şöyle olacaktır :

«(a) Bir üyenin rezervlerinden maksat; onun sahibolduğu resmî altın rezervi, diğer üyelerin konvertibl paraları ve fonun tâyin edebileceği üye olmayan memleketlerin paralarıdır.»

2. Madde XIX (e) şöyle olacaktır :

«(e) Yukardaki (e) ye göre diğer resmî kuruluşların ve diğer bankaların resmî mevcutları sayılan meblâğlar üyenin rezervine dâhil edilecektir.»

3. Aşağıdaki hüküm madde XIX a eklenecektir :

«(j) Altın transı satın alınması, bir üyenin kendi parası karşılığında başka bir üyenin parasını Fondan, Fondaki parası mevcudu kotasının iki mislini aşmayacak şekilde satın alınmasıdır. Şu kadar ki ihracat temevvüçlerini gidermek için yapılan finansman yardımlarında, Fonun, kendi kaynaklarının kullanılmasına ilişkin politikaya dayanarak üye parasını satın alınması ve elinde tutması halinde, - iki misli - limiti aşılabılır.

(j)

Madde - XX.

SON HÜKÜMLER

Madde XX nin başlığı şöyle olacaktır :

«Uygulamaya başlangıç»

(K)

Madde XX den sonra aşağıdaki, XXI den XXXIII e kadar olan maddeler eklenecektir.

Madde - XXI.

ÖZEL ÇEKME HAKLARI

Kısım 1. Özel çekme hakları tahsisine ilişkin yetki

Fon, özel çekme hesabına iştirak eden üyelere, mevcut rezervlerine ilâveler yapmaları için, ihtiyacın kendini hissettirdiği hal ve zamanda, özel çekme hakları tahsisine yetkilidir.

Kısım 2. Değer birimi

Özel çekme haklarında değer birimi 0,888 670 gram sâf altın olacaktır.

Madde - XXII.

GENEL HESAP VE ÖZEL ÇEKME HESABI

Kısım 1. Genel ve özel hesap işlemlerinin ayrımı

Özel çekme haklarının kullanılmasını gerektiren bütün işlemler özel çekme hesabı marifetiyle yürütülecektir. Fonun bu Anlaşma ile ve bu Anlaşma gereğince uygulanan diğer bütün işlemleri genel hesap marifetiyle yürütülecektir. XXIII maddenin 2 nei kısmına göre yapılan uygulamalar ve işlemler özel çekme hesabından olduğu kadar genel hesaptan da yürütülecektir.

Kısım 2. Mevcutların ayrımı

Fonun bütün mevcutları genel hesapta tutulacaktır. Ancak XXVI maddenin 2 nei kısmına ve XXX ve XXXI maddelere ve (H) ve (I) açıklamalarına göre elde edilen mevcutlar özel çekme hesabında tutulacaktır. Hesaplardan birine ait mevcutlar, Fonun diğer hesapla ilgili işlemleri dolayısıyla uğranılan kayıpları ve borçları karşılamak veya gidermek için kullanılmıyacaktır. Şu kadar ki, özel çekme hesabına ait yürütme giderleri Fon tarafından istisnaen genel hesaptan ödenecek ve bu giderler XXVI maddenin 4 neü kısmına dayanan mâkul bir tahmin esası üzerinden hesaplanarak zaman zaman tahsil edilecektir.

Kısım 3. Kayıt tutma ve bilgi verme

Özel çekme hakları mevcutlarındaki her türlü değişiklikler, Fon tarafından ancak özel çekme hesabına kaydedildikçe geçerli olacaktır. İştirakçiler, özel çekme haklarının bu Anlaşmanın hangi

hükümlerine dayanılarak kullanıldığını Fona bildireceklerdir. Fon, çalışmalarını için gerekli görüldüğü diğer bazı bilgilerin de kendisine verilmesini iştirakçilerden isteyebilir.

Madde - XXIII.

İŞTİRAKÇİLER VE ÖZEL ÇEKME HAKLARININ DİĞER MÂLİKLERİ

Kısım 1. İştirakçiler

Bir özel çekme hesabı iştirakçinin bütün vecibelerini kendi kanununa uygun olarak yüklediğini ve bu vecibelerin hepsini yerine getirebilmek için gerekli bütün tedbirleri aldığını bildiren bir belgeyi Fona tevdi eden her Fon üyesi, belgenin tevdi tarihinden itibaren özel çekme hesabına katılmış olacaktır; şu kadar ki XXI ilâ XXXII maddelerin ve (F) ilâ (I) açıklamalarının yürürlüğe girmesinden ve kotalar toplamının en az yüzde yetmişbeşine sahibolan üyeler tarafından belgelerin bu Kısma göre tevdiinden önce, hiçbir üye iştirakçi olmayacaktır.

Kısım 2. Özel çekme haklarının genel hesaba kaydı :

Bu anlaşma hükümlerine uygun olarak Fon; özel çekme haklarını genel hesaba kabul edebilir ve dolayısıyla onlara mâlik olabilir ve bu hakları kullanabilir.

Kısım 3. Diğer özel çekme hakları mâlikleri :

Fon toplam oyların yüzde seksenbeş çoğunluğu ile,

(i) Üye olmayanların, iştirakçi olmayan üyelerin ve birden fazla üye için Merkez Bankası görevlerini yapan kuruluşların, özel çekme hakları mâlikleri olarak tâyinini,

(ii) Bu özel çekme hakları mâliklerinin iştirakçilerle olan işlemlerinde, özel çekme haklarını kabul etmelerine, ellerinde bulundurmalarına ve kullanmalarına hangi kayıt ve şartlarla müsaade edilebileceğini, ve

(iii) İştirakçilerin bu özel çekme hakları mâlikleriyle hangi kayıt ve şartlarla işlemlere girebileceklerini, tesbit edebilir.

Belirtilen mâlikler ve iştirakçilerin birbirleriyle olan işlemlerinde kullanılacak olan özel çekme haklarının Fon tarafından tesbit edilen kayıt ve şartları, bu Anlaşma hükümlerine uygun olacaktır.

Madde - XXIV.

ÖZEL ÇEKME HAKLARI TAHSİSİ VE İPTALİ

Kısım 1. Tahsis ve iptalin dayandığı esaslar ve göz önünde tutulacak hususlar :

(a) Fon, özel çekme hakları tahsis ve iptali ile ilgili bütün kararlarında; amaçlarına ulaşmayı sağlayabilmek ve dünyada enflasyon ve fazla talebi olduğu kadar deflasyon ve ekonomik durgunluğu gidermek maksadıyla, rezerv mevcutlarını takviye etmek için, icabeden hal ve zamanda, uzun vâdeli toplam ihtiyacı gidermek çarelerini göz önünde tutacaktır.

(b) Özel çekme hakları tahsisine ilişkin alınacak ilk kararda, gerekçe olarak; rezervlerin artırılması için milletlerarası bir ihtiyaç bulunduğu hakkındaki genel kanı, ve daha iyi bir ödemeler dengesine ulaşılması isteği, ve ayrıca güçlükleri giderme usullerinin gelecekte daha iyi bir şekilde geliştirilmesinin fikri, göz önünde tutulacaktır.

Kısım 2. Tahsis ve iptal

(a) Fonun özel çekme hakları tahsis ve iptal kararları birbirini izleyen beşer yıl süreli dönemler için alınacaktır. İlk esas dönem, özel çekme hakları tahsisine ilişkin ilk karar tarihinde veya bu kararda belirtilecek sonraki bir tarihte başlayacaktır. Her türlü tahsisler veya iptaller yıllık aralıklarla yapılacaktır.

(b) Tahsis oranları her tahsis kararı tarihindeki kotaların yüzdeleri şeklinde gösterilecektir. Özel çekme hakları iptali oranı, her iptal kararı tarihindeki özel çekme hakları net tahsisleri toplamının yüzdeleri şeklinde ifade edilecektir. Bu yüzdeler bütün iştirakçiler için aynı olacaktır.

(c) Fon, her hangi bir esas döneme ilişkin kararında, yukardaki (a) ve (b) ye rağmen :

(i) Esas dönemin beş yıl yerine başka bir sürede olmasını; veya

(ii) Tahsis veya iptallerin yıllık aralıklardan başka zamanlarda yapılmasını, veya

(iii) Tahsis veya iptaller için tahsis veya iptal kararları tarihlerinden başka tarihlerdeki kotaların veya net tahsisler toplamının esas alınmasını öngörebilir.

(d) Bir esas dönemin başlamasından sonra iştirakçi olan bir üye, iştirakçi olmasından sonra gelen ilk dönemden itibaren - Fonun, yeni iştirakçinin, iştirakçi olmasından hemen sonraki ilk tahsisten itibaren tahsisler almaya başlamasına karar verdiği hal hariç - tahsisler alacaktır. Fon, bir esas dönem içinde iştirakçi olan bir üyenin bu esas dönemin geriye kalan kısmında tahsisler almasını kararlaştırdığı ve fakat iştirakçi (b) ve (c) ye göre tesbit edilen tarihlerde üye olmadığı takdirde bu tahsislerin iştirakçiye hangi esaslar üzerinden yapılacağını tâyin edecektir.

(e) Bir iştirakçi, her hangi bir tahsis kararına dayanılarak yapılan özel çekme hakları tahsislerini alacaktır.

Ancak,

(i) İştirakçi adına hareket eden Governörün karar lehinde oy vermemesi; ve

(ii) İştirakçinin bu karar gereğince, ilk özel çekme hakları tahsisinden önce kendisine özel çekme hakları tahsisi yapılmasını istemediğini yazılı olarak Fona bildirmesi hali müstesnadır. Bir iştirakçinin isteği üzerine Fon, iptali mütaakıp özel çekme hakları tahsisine ilişkin yazının geçerliliğe son veremeyi kararlaştırabilir.

(f) Her hangi bir iptalin yürürlüğe girdiği tarihte iştirakçinin elinde bulunan özel çekme hakları tutarı, bu iştirakçinin iptal edilecek özel çekme hakları hissesinden daha az olduğu takdirde iştirakçi, borçlu bakiyesini, gaysisâfi rezerv durumunun müsaadesi nisbetinde derhal kapatacak ve Fon ile bu amaçla istişarede bulunacaktır. İptalin yürürlüğe girdiği tarihten sonra, iştirakçi tarafından elde edilmiş olan özel çekme haklarının borç bakiyesi de mahsup ve iptal edilecektir.

Kısım 3. — Olağanüstü durumlar :

Fon olağanüstü durumlar sebebiyle; uygun gördüğü her hangi bir zamanda bir esas dönemin geriye kalan kısmındaki tahsis veya iptal oranlarında ve sürelerinde değişiklik yapabilir, veya bir esas dönemin süresini değiştirebilir, veya yeni bir esas döneme başlayabilir.

Kısım 4. — Tahsislere ve iptallere ilişkin kararlar :

(a) Bu maddenin kısım 2 (a), (b) ve (c) veya kısım 3 üne dayanan kararlar, Genel Müdürün Yönetim Kurulunca benimsenen tekliflerine göre, Governörler Kurulu tarafından alınacaktır,

(b) Genel Müdür, her hangi bir teklif yapmadan önce teklifin bu maddenin, kısım 1 (a) hükümlerine uygunluğuna emin olduktan sonra, iştirakçiler arasında geniş ölçüde destek bulacağına da kanaat getirmek üzere, istişarelerde bulunacaktır. Genel Müdürlük ilk tahsis için bir teklifte bulunmadan önce, ayrıca maddde XXIV, kısım 1 (b) hükümlerinin yerine getirildiğini ve tahsislere başlamadan iştirakçiler arasında geniş ölçüde destek bulacağına kanaat getirecektir. Genel Müdür özel çekme hesabının tesisini mütaakıp böyle bir kanaate varır varmaz, ilk tahsis için teklifte bulunacaktır.

(c) Genel Müdür :

(i) Her esas dönemin sona ermesinden en geç altı ay önce;

(ii) Bir esas dönem için tahsis veya iptalle ilgili hiçbir karar alınmamışsa yukardaki (b) hükümlerinin yerine getirildiğine kanaat getirdiği her hangi bir zamanda;

(iii) Tahsis veya iptal oran veya sürelerinde değişiklik yapmayı veya bir esas dönemin süresini değiştirmeyi veya yeni bir döneme başlamayı bu maddenin, kısım 3 üne uygun bulunduğu; veya

(iv) Governörler Kurulu veya Yönetim Kurulu tarafından her hangi bir talepte bulunulmasından itibaren altı ay içinde;

Teklifler yapacaktır, şu kadar ki, Genel Müdür, yukarıdaki (i), (iii) veya (iv) deki şartları muhtevi hiçbir teklifin bu maddenin kısım 1 ine uygun düşmediğini ve yukardaki (b) ye göre iş-

tirakçiler arasında da geniş destek bulmayacağını tesbit ettiği takdirde keyfiyeti, Guvernörler Kuruluna ve Yönetim Kuruluna bildirecektir.

(d) Madde XXIV, kısım 2 (a), (b) ve (c) veya kısım 3 e dayanan kararlar için toplam oyların yüzde seksenbeş çoğunluğu gereklidir. Tahsis oranlarının düşürülmesiyle ilgili olarak kısım 3 e göre alınan kararlar bu hükümden müstesnadır.

Madde - XXV.

ÖZEL ÇEKME HAKLARINA İLİŞKİN İŞLEMLER

Kısım 1. — Özel çekme haklarının kullanılması :

Özel çekme hakları bu Anlaşma ile veya bu Anlaşma gereğince müsaade olunan işlemlerde kullanılabilir.

Kısım 2. — İştirakçiler arasındaki işlemler :

(a) Bir iştirakçi özel çekme haklarını bu haklara eşit değerde para temin etmek için bu maddenin 5 nci kısmına göre tayin edilen diğer bir iştirakçiden kullanmak hakkına sahibolacaktır.

(b) Bir iştirakçi diğer bir iştirakçi ile anlaşmak suretiyle kendi özel çekme haklarını aşağıdaki işler için kullanabilir :

(i) Diğer iştirakçide mevcut, kendi parasından eşit bir miktarı elde etmek için; veya,

(ii) Bu maddenin 6 (a) kısmı uyarınca diğer iştirakçinin mevcutlarını yenilemesine imkân veren, borç bakiyesini azaltan veya önliyen; bu maddenin 3 (a) kısmına göre diğer iştirakçinin beklenen etkinliği gösterememesi sonucu bu başarısızlığı telâfi eden; veya özel çekme hakları mevcutlarını onların birikmiş net tahsislerine daha fazla yaklaştıran, fon tarafından belirtilmiş her hangi bir işlemle diğer çekme hakkı nisbetinde para temin etmek için fon, toplam oyların yüzde seksenbeş çoğunluğu ile bu hükme dayanarak daha başka işlemler veya işlem şekilleri tesbit edebilir.

(b) (ii) fıkrasına göre Fon tarafından tesbit edilen her türlü işlemler veya işlem şekilleri bu anlaşmanın diğer hükümlerine ve özel çekme haklarının bu anlaşma gereğince yerinde kullanılması hükümlerine uygun olacaktır.

(c) Özel çekme haklarını kullanan iştirakçiye para sağlayan diğer bir iştirakçi, sağladığına eşit bir miktarda özel çekme haklarına malik olacaktır.

Kısım 3. İhtiyaç lüzumu

(a) Aşağıdaki (c) de öngörülen hal haric olmak üzere bu maddenin 2 nci kısmına göre yapılan işlemlerle bir iştirakçi özel çekme haklarını sadece ödemeler dengesi ihtiyaçlarını karşılamak için, veya resmî altın, döviz ve özel çekme hakları mevcutlarında ve fondaki rezerv durumunda hâsıl olan değişiklikler neticesi beliren ihtiyaçlar dolayısıyla kullanacak ve fakat yukarıda sayılan değerlerin terkiibini, yani özel çekme haklarıyla altın, döviz ve fondaki rezerv durum arasındaki oranları değiştirmek maksadiyle kullanmayacaktır.

(b) Özel çekme haklarının kullanılmasına yukarıda (a) da belirtilen durumların gerçekleşmemesine dayanılarak itiraz edilmeyecek, ancak fon bunların gerçekleşmemesinde kusuru görülen iştirakçiyi uyacaktır. Gerçekleşmenin vukubulmamasında devamlı olarak kusuru olan bir iştirakçi XXIX maddenin kısım 2 (b) sine tâbi tutulacaktır.

(c) İştirakçiler, yukarıda (a) da yazılı olan durumları gerçekleştirmeksizin özel çekme haklarını bu maddenin 6 (a) kısmı uyarınca diğer iştirakçinin mevcutlarını yenilemesine imkân veren, borç bakiyesini azaltan veya önliyen; bu maddenin 3 (a) kısmına göre, diğer iştirakçinin beklenen etkinliği göstermemesi sonucu bu başarısızlığı telâfi eden; veya her iki iştirakçinin özel çekme hakları mevcutlarını onların kümülâtif net tahsislerine daha fazla yaklaştıran ve fon tarafından tesbit edilen her hangi bir işlemle, diğer iştirakçiden çekme hakkına eşit para temin etmek için kullanabilirler.

Kısım 4. Para sağlama mecburiyeti

Fon tarafından bu maddenin 5 nci kısmına göre tâyin edilmiş olan bir iştirakçi, talep üzerine bu maddenin 2 (a) kısmına dayanarak özel çekme hakları kullanan bir iştirakçiye konvertibl para sağlayacaktır. İştirakçinin net tahsisinin üstündeki özel çekme hakları mevcudu, net tahsisinin iki katını geçmeyecek; veya fon ile iştirakçi arasında varılan her hangi bir anlaşma limitini aşmayacak bir had dâhilinde olmak üzere iştirakçi para sağlama mecburiyetindedir. İştirakçi, mecburi haddin veya uyululan daha yüksek her hangi bir haddin üstünde para verebilir.

Kısım 5. Para sağlayacak iştirakçilerin tâyini

(a) Fon, bu maddenin 2 (a) ve 4 ncü kısımlarındaki hususlar için, özel çekme haklarından belli miktarlarda para sağlayacak iştirakçiler tâyin etmek suretiyle, bir iştirakçiye özel çekme haklarını kullanabilme imkânını verecektir. Tâyinler, fonun zaman zaman kabul edebileceği kurallarla takviye edilecek olan aşağıdaki genel prensiplere uygun olarak yapılacaktır :

(i) Bir iştirakçi, ödemeler dengesi ve gayrisâfi rezerv durumu yeteri derecede kuvvetli olduğu takdirde, tâyin edilecektir. Fakat bu hüküm, rezerv durumu kuvvetli olan bir iştirakçinin ödemeler dengesinde mutedil bir açığı olması halinde bile onun tâyin edilmesi ihtimalinin ortadan kaldırmıyacaktır. İştirakçiler, özel çekme hakları mevcutlarının kendi aralarındaki dengeli dağılımını zamanla geliştirecek bir şekilde olmak üzere tâyin edilecektir.

(ii) İştirakçiler, bu maddenin 6 (a) kısmına göre mevcutlarını yenilemek, geliştirmek, özel çekme haklarına ilişkin bilânçolarındaki borç bakıyelerini veya bu maddenin 3 (a) kısmındaki durumların gerçekleşmemesi sonucunda hâsıl olan tesirleri gidermek maksadıyla tâyin edileceklerdir.

(iii) Fon, iştirakçiler tâyin ederken, yukarıda (ii) de gösterilen amaçları gerçekleştirmek için özel çekme hakları elde etmek ihtiyacında olanlara önem verecektir.

b) Yukarıdaki (a) (ii) ye dayanarak özel çekme hakları mevcutlarının dengeli dağılımını zamanla geliştirmek için fon (F) açıklamasındaki tâyin kurallarını veya aşağıdaki (c) ye göre kabul edilebilecek kuralları uygulayacaktır.

(c) Tâyin kuralları ilk ve mütaakıp her esas dönemin sona ermesinden önce gözden geçirilerek ve fon bunun sonucu olarak yeni kurallar kabul edebilecektir. Yeni kurallar kabul edildikçe gözden geçirme sırasında yürürlükte olan kuralların geçerliği devam edecektir.

Kısım 6. Mevcutların yenilenmesi

(a) Özel çekme haklarını kullanan iştirakçiler bu haklardan mevcutlarını, (G) açıklamasındaki mevcutların yenilenmesine ilişkin kurallara veya aşağıdaki (b) ye göre kabul edilebilecek kurallara uygun olarak yeniden tesis edeceklerdir.

(b) Mevcutların yenilenmesine ilişkin kurallar, ilk ve mütaakıp her esas dönemin sona ermesinden önce gözden geçirilecek ve gerekirse yeni kurallar konacaktır. Yeni kurallar kabul edilip yürürlüğe konmadıkça veya mevcutların yenilenmesine ilişkin kuralların iptali için karar vermedikçe, gözden geçirme sırasında yürürlükte olan kuralların geçerliği devam edecektir. Mevcutların yenilenmesine ilişkin kuralların kabulüne, değiştirilmesine veya iptaline ilişkin kararlar için toplam oyların yüzde seksenbeş çoğunluğu gereklidir.

Kısım 7. Genel hesaptan yürütülecek işlemler

(a) Özel çekme hakları, madde III, kısım 4 (a); madde V, kısım 7 (b) ve (c); madde V kısmı 8 (f) ve (B) açıklamasının 1 nci paragrafında yazılı maksatlaar uygun olarak üyenin XIX maddede belirtilen rezervlerine ilâve edilecektir. Fon, rezervlerin hesaplanmasında veya her hangi bir yıl içinde vukua gelen rezerv artışlarının madde V, 7 nci kısmının (b) ve (c) fıkraları yönünden hesaplanmasında, o yıl boyunca özel çekme hakları tahsisleri ve iptallerinden dolayı bu rezervlerdeki her hangi bir artışın veya azalmanın dikkate alınmamasına, karar verebilir.

(b) Fon, özel çekme haklarını :

(i) Madde V, kısım 7 (b) ye göre özel çekme hakları sonucu ortaya çıkan satınalmalarda,

(ii) Madde XXVI, kısım 4 e göre yapılacak ödemelerde, kabul edecektir.

(c) Fon, özel çekme haklarını, kararlaştıracağı bir hadde kadar olmak üzere :

(i) Ücretlerin ödenmesinde, ve

(ii) Madde V, kısım 7 (b) dışında yapılacak satınalmalarda, bütün üyeler için mümkün olduğu kadar eşit oranlarda, kabul edebilecektir.

(d) Fon, bir iştirakçi parasından olan Fon meevudunu tamamlamak maksadiyle bir işleminde bulunmayı uygun görürse, madde VII, kısım 2 ye göre meevudu tamamlama yollarından birini seçme konusunda o iştirakçi ile istişarede bulunduktan sonra, bu maddenin 4 ncu kısmına tabi olarak, iştirakçiden genel hesapta tutulan özel çekme hakları için kendi parasından temin etmesini isteyebilir. Özel çekme haklarıyla ilgili tamamlamada Fon, bu maddenin 5 nci kısmındaki tâyin prensiplerine gereği gibi uyacaktır.

(e) Bu maddenin 6 ncı (a) kısmına göre mevcut yenilenmesini geliştirmek, bir borç bakiyesini önlemek veya azaltmak veya bu maddenin 3 (a) kısmında yazılı durumların gerçekleşmemesinin tesirlerini gidermek amacıyla Fon, belirli bir işlem sonucunda iştirakçiye, özel çekme hakları nisbetinde olmak üzere altın veya Fonce kabul görebilecek bir para einsinden olmak üzere genel hesaptaki özel çekme haklarından sağlayabilir.

(f) Fon, kendisi ile bir iştirakçi arasında genel hesaptan yürütülen diğer her türlü işlemlerle iştirakçi ile anlaşarak özel çekme hakları kullanabilir.

(g) Fon, bu kısım uyarınca yapılacak işlemlerle ilgili olarak bütün iştirakçiler için yeknesak ve mâkul ücretler koyup, tahsil edebilir.

Kısım 8. Kambiyo kurları

(a) İştirakçiler arasındaki işlemlerle ilgili kambiyo kurları öylesine olacaktır ki, özel çekme hakları kullanan iştirakçilerin eline geçecek değer, verilen paraların einsi ne olursa olsun ve bu paraları veren iştirakçiler kimler olursa olsun, değişmeyecek ve Fon bu prensibi uygulamak için hükümler koyacaktır.

(b) Fon bir iştirakçinin parasına ilişkin kambiyo kurlarının ne suretle tesbit edileceği konusunda o iştirakçi ile istişare edecektir.

(c) Bu hükmün uygulanması bakımından iştirakçi deyimi, ilişigini kesen bir iştirakçiyi de kapsar.

Madde - XXVI.

ÖZEL ÇEKME HESABI FAİZ VE ÜCRETLERİ

Kısım 1. Faiz

Bütün malikler için eşit oranda olan bir faiz, Fon tarafından her malike özel çekme hakları mevcutlarının toplamı üzerinden ödenecektir. Fon, her malike düşecek faiz miktarını bu ödeneği karşılama yetecek kadar ücretin tahsil edilip edilmediğine bakmaksızın ödeyecektir.

Kısım 2. Ücretler

Bütün iştirakçiler için oranları aynı olan ücretler her iştirakçi tarafından özel çekme haklarından birikmiş net tahsisleri tutarı ile iştirakçinin borçlu bakiyesi veya henüz ödemediği ücretlerinin toplamı üzerinden hesaplanıp, Fona ödenecektir.

Kısım 3. Faiz ve ücretlerin oranları,

Faiz oranı, ücret oranına eşit ve yıllık yüzde bir buçuk olacaktır. Fon, takdir hakkını kullanarak bu oranı artırabilir veya azaltabilir, ancak bu oran yüzde ikiden veya V maddenin 9 ncu kısmına göre tesbit edilen prim oranından hangisi yüksek ise ondan daha fazla; veya yüzde birden veya V maddenin 9 ncu kısmına göre tâyin olunan prim oranından hangisi aşağı ise ondan daha az oluyacaktır.

Kısım 4. Giderlerin ödenmesi

XXII Maddenin 2 nci kısmına göre giderlerin ödenmesine karar verildiğinde bu maksatla Fon, bütün iştirakçiler için eşit oranda olmak üzere bunların birikmiş net tahsisleri üzerinden giderleri tesbit ve tahsil edecektir.

Kısım 5. Faiz, ücret ve giderlerin ödenmesi,

Faiz, ücret ve giderler özel çekme haklarıyla ödenecektir. Her hangi bir ücret veya gideri ödemek için özel çekme haklarını kullanmak ihtiyacından kalan bir iştirakçi, genel hesaptan yapılan bir işlem sonucu altın veya fon tarafından tasvibedilen bir para temin etmeye zorunlu ve yetkili olacaktır. Bu yoldan yeteri kadar özel çekme hakları elde edilemediği takdirde, iştirakçi bunları fonun tâyin edeceği bir iştirakçiden konvertibl bir para ile tedarik etmeye zorunlu ve yetkili olacaktır. Bir iştirakçi tarafından ödeme tarihinden sonra elde edilen özel çekme hakları onun ödenmemiş giderlerine mahsubedilecek ve bu giderler tasfiye olunacaktır.

Madde - XXVII.

GENEL HESABIN VE ÖZEL ÇEKME HESABININ YÖNETİMİ

(a) Genel hesap ve özel çekme hesabı, aşağıdaki kayıtlar dâhilinde XII madde hükümlerine göre yürütülecektir :

(i) Governörler Kurulu Yönetim Kuruluna, kendisinin özel çekme haklarıyla ilgili olup; XXIII madde 3. Kısım, XXIV madde 2 (a), (b) ve (c) ve 3. Kısımları ve XXV madde 2 (b) kısmının sonndan bir önceki cümlesi ve XXV madde 6 (b) kısmı ve XXXI madde (a) fıkrası hükümleri dışında kalan yetkilerini kullanmak imkânını verebilir.

(ii) Governörler Kurulunun munhasıran özel çekme hesabıyla ilgili konularda toplantıları ve alacağı kararlar için, iştirakçi üyelere yetkili kılınmış guvernörlerin oy kullanmaları, toplantıda hazır bulunmaları veya bir talepte bulunmaları; kurulun sadece, toplantıya çağırılması ve toplantı nisabının tâyini veya bir karara gerekli çoğunlukla varılıp varılmaması konularında, mümkün olacaktır.

(iii) Yönetim Kurulunun munhasıran özel çekme hesabına ilişkin hususlarla ilgili kararları için, yalnız en az bir iştirakçi üye tarafından tâyin edilmiş veya seçilmiş Yönetim Kurulu üyeleri oy kullanabilirler. Bu üyelerin her biri, kendisini tâyin etmiş veya seçilmesine oy vermiş iştirakçi üyelere tahsis edilen sayıdaki oyları kullanmaya yetkili olacaktır. Nisabolu olmadığı ve ya bir kararın gerekli çoğunlukla alınıp alınmadığını tesbit için, yalnız iştirakçi üyeler tarafından tâyin veya seçilmiş Yönetim Kurulu üyelerinin mevcudiyeti ve bunların kullandığı iştirakçi üyeler oyları dikkate alınacaktır.

(iv) XXII maddenin 2 nci kısmına dayanan prim ödemeleri de dâhil olmak üzere fonun yönetilmesiyle ilgili sorunlar ve her hangi bir sorunun her iki hesabı mı yoksa yalnız özel çekme hesabını mı ilgilendirdiği hususu munhasıran genel hesaba aittir gibi karara bağlanacaktır. Özel çekme haklarının genel hesaba kaydedilmesine ve oraya kabul edilmesine ve bu hakların kullanılmasına ilişkin kararlar ve hem genel hesaptan ve hem de özel çekme hesabından yürütülen işlemleri ilgilendiren diğer kararlar, her bir hesabı ilgilendiren sorunlarla ilgili kararlar için gerekli olan çoğunlukla alınacaktır. Özel çekme hesabıyla ilgili bir soruna ilişkin olarak alınacak bir kararda bu husus belirtilecektir.

(b) Bu anlaşmanın IX maddesine göre tanınan istisna ve muafiyetlere ek olarak, özel çekme haklarından veya özel çekme haklarıyla ilgili işlemlerden dolayı ne türlü olursa olsun bir vergi alınmayacaktır.

(c) Bu anlaşmanın munhasıran özel çekme hesabıyla ilgili hususlara ilişkin hükümlerinin yorumlanması meselesi ancak, bir iştirakçinin talebi üzerine, XVIII (a) maddesine göre, Yönetim Kuruluna havale edilecektir. Yönetim Kurulunun munhasıran özel çekme hesabıyla ilgili olan bir yorum meselesi hakkında bir karar vermiş bulunduğu her hangi bir halde, meselenin XVIII (b) maddesine göre Governörler Kuruluna havalesini yalnızca iştirakçi talebedebilir. Governörler Kurulu, iştirakçi olmayan bir üye tarafından tâyin edilen bir Governörün, yorum komitesinde munhasıran özel çekme hesabını ilgilendiren meselelerde oy verip veremeyeceğini kararlaştıracaktır.

(d) Fon ile, özel çekme hesabından ayrılan bir iştirakçi veya fonla her hangi bir iştirakçi arasında, özel çekme hesabının tasfiyesi sırasında, munhasıran özel çekme hesabına iştirak dolaylı-

siyle her hangi bir mesele yüzünden bir anlaşmazlık çıktığında bu anlaşmazlık, XVII madde (c) de gösterilen usullere uygun olarak hakeme tevdi edilecektir.

Madde - XXVIII.

İŞTİRAKÇİLERİN GENEL YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Her iştirakçi, bu Anlaşmanın diğer maddelerindeki özel çekme hakları yükümlülüklerine ek olarak, özel çekme hesabının etkili bir şekilde işleyişini ve özel çekme haklarının bu Anlaşmaya göre en doğru şekilde kullanılmasını sağlamak maksadıyla Fon ve diğer iştirakçilerle işbirliği yapmayı taahhüdeder.

Madde - XXIX.

ÖZEL ÇEKME HAKLARINA İLİŞKİN İŞLEMLERİN ERTELENMESİ

Kısım 1. Olağanüstü hal hükümleri :

Özel çekme hesabı ile ilgili olarak olağanüstü veya beklenmeyen haller Fon işlemlerini tehdidederse, Yönetim Kurulu ittifakla alınan bir kararla özel çekme hakları hükümleri ile ilgili her hangi bir işlemi 120 gün den fazla olmamak üzere erteliyebilir ve bu durumda XVI maddenin 1. Kısım (b), (c) ve (d) fıkraları hükümleri uygulanır.

Kısım 2. Yükümlülükleri yerine getirmede başarısızlığa uğrama :

(a) Fon, bir iştirakçinin XXV madde, Kısım 4 teki yükümlülüklerini yerine getirmede başarısızlığa uğradığını tesbit ederse, başka şekilde bir karar almadıkça, o iştirakçinin özel çekme haklarını kullanma hakkı ertelenecektir.

(b) Fon, bir iştirakçinin özel çekme hakları ile ilgili diğer her hangi bir yükümlülüğü yerine getirmede başarısızlığa uğradığını tesbit ederse, o iştirakçinin (a) daki ertelemeden sonra elde ettiği özel çekme haklarını kullanma hakkını da erteliyebilir.

(c) Yukarıda (a) ve (b) fıkralarına göre her hangi bir iştirakçi hakkında harekete geçmeden evvel o iştirakçinin, aleyhindeki şikâyetten derhal haberdar edilmesi ve kendisine sözlü ve yazılı olarak durumunu bildirmesi için yeterli bir imkân verilmesini sağlamak üzere kaideler konulacaktır. Bir iştirakçi yukarıda (a) fıkrası ile ilgili bir şikâyet dolayısıyla haberdar edildiği zaman şikâyetin halline kadar özel çekme haklarını kullanamaz.

(d) Yukarıda (a) ve (b) fıkralarına göre erteleme ve (c) fıkrasına göre sınırlama, bir iştirakçinin XXV madde, kısım 4 gereğince para temin etme taahhüdüne tesir etmez.

(e) Fon (a) ve (b) fıkralarına uygun bir ertelemeyi her hangi bir zamanda kaldırabilir. Şu kadar ki, XXV madde, kısım 6 (a) daki taahhütleri yerine getirmede yukarıdaki (b) fıkrasına göre başarısızlığa uğrayan bir iştirakçiye uygulanan erteleme kararı, o iştirakçinin mevcutların yenilenmesiyle ilgili hükümleri yerine getirdiği takvim yılının ilk 3 aylık devresi sonundan itibaren 180 gün içinde kaldırılmıyacaktır.

(f) Bir iştirakçinin özel çekme haklarını kullanması, IV madde, kısım 6; V madde, kısım 5; VI madde, kısım 1 veya XV madde, kısım 2 (a) uyarınca Fon kaynaklarını kullanmaktan men edilmesi sebebiyle, ertelenemez. Özel çekme haklarıyla ilgili bir yükümlülüğü yerine getirmemesinden dolayı bir iştirakçi için XV madde, kısım 2 uygulanmaz.

Madde - XXX.

İŞTİRAKTEN AYRILMA

Kısım 1. — İştirakten ayrılma hakkı :

(a) Her iştirakçi her hangi bir zamanda Fon merkezine yazılı bir ihbarda bulunmak suretiyle özel çekme hesabına iştirakine son verebilir. İştirakin son bulması ihbarın alınması tarihinde yürürlüğe girecektir.

(b) Fon üyelüğinden çekilen bir iştirakçinin aynı zamanda özel çekme hesabına iştiraki de sona ermiş sayılacaktır.

Kısım 2. — İştirakten ayrılmanın düzenlenmesi :

(a) Bir iştirakçi özel çekme hesabındaki iştirakine son verdiğinde, tesviyeyi kolaylaştırmak maksadiyle, aşağıdaki (c) fıkrasına uygun bir anlaşma ile veya bu maddenin 3, 5 ve 6 ncı kısımlarında veya H açıklamasındaki esaslar dâhilinde müsaade edilenler hariç, kendisinin özel çekme hakları ile ilgili bütün işlemleri son bulur. İştirakin sona ermesi tarihine kadar biriken faiz ve diğer giderler ile bu tarihten önce tahakkuk edip henüz ödenmemiş giderler özel çekme haklarından ödenir.

(b) Fon, iştirakten ayrılanın özel çekme ile ilgili olarak sahibolduğu bütün haklarını geri ödemek mecburiyetinde olduğu gibi iştirakten ayrılan da, kendisine yapılmış net kümülâtif tahsise eşit bir meblâğ ile özel çekme hesabına iştiraki dolayısıyla borçlandığı diğer başka mebalığı fona ödemek mecburiyetindedir. Bu taahhütler birbiriyile mahsubedilecek ve ayrılan iştirakçinin Fona olan taahhüdünü ortadan kaldırmak için mahsupta kullandığı özel çekme haklarından arta kalan mevcutları iptal edilecektir.

(c) Yukardaki (b) fıkrasına göre yapılan işlemden sonra, Fonun veya ayrılan iştirakçinin her hangi bir yükümlülüğü kalmışsa bu, ikisi arasında mâkûl bir sürede varılacak bir anlaşma ile tesviye edilecektir. Tesviye için derhal bir anlaşmaya varılmamışsa (H) açıklamasındaki hükümler uygulanacaktır.

Kısım 3. — Faiz ve ücretler :

Fon, iştirakten ayrılma tarihinden itibaren iştirakçiye, XXVI maddede belirtilen zamanlarda ve oranlarda özel çekme hakları mevcutları üzerinden faiz, iştirakçi ise ödemediği boreu üzerinden Fona ücret ve faiz ödiyecektir. Ödemeler özel çekme haklarıyla yapılacaktır. Ayrılan bir iştirakçi Fon tarafından tâyin edilen bir iştirakçi ile veya bir anlaşma sonucu her hangi bir malikle yaptığı bir işlemden doğan masrafları ödemek için konvertibl paralar üzerinden özel çekme hakları elde etmek veya XXV maddede kısım 5 e göre tâyin olunan bir iştirakçiden veya, bir anlaşma sonucu her hangi bir malikle yaptığı işlemden, faiz olarak aldığı özel çekme haklarını elden çıkarmak hakkına sahiptir.

Kısım 4. — Fona olan taahhüdün tesviyesi :

İştirakçiliği son bulan bir iştirakçiden sağlanan altın veya para Fon tarafından, o tarihte özel çekme hakları mevcutlarına sahip iştirakçilerin her birine, kendi özel çekme hakları mevcutları net kümülâtif tahsislerini aştığı nisbette olmak üzere, ödemede kullanılır. Bu şekilde ödenen özel çekme hakları ile işbu anlaşma hükümleri dâhilinde tesviye için varılan bir anlaşma veya H açıklamasındaki hükümlere göre tesbit edilen her hangi bir taksiti karşılamak için elde edilen ve bu taksitin mahsubunda kullanılan özel çekme hakları iptal edilir.

Kısım 5. Ayrılan bir iştirakçiye olan taahhüdün tesviyesi,

Ayrılan iştirakçinin Fondaki özel çekme hakları mevcutlarının geri ödenmesi istendiği zaman, ödeme Fon tarafından tâyin edilen iştirakçiler tarafından temin edilen altın veya para üzerinden yapılacaktır. Bu iştirakçiler XXV madde, 5 ncı kısımda zikredilen prensiplere uygun olarak tâyin olunacaktır. Ayrılan iştirakçiye, Fonun tâyin ettiği her hangi diğer bir iştirakçi, kendi ihtiyarına göre millî parasını, konvertibl bir parayı veya altın temin edecektir, ve karşılığında aynı miktarda özel çekme hakkı elde edecektir. Bununla beraber, ayrılan bir iştirakçi Fon müsaade ettiği takdirde mevcut özel çekme haklarını başka bir iştirakçiden kendi parasını, konvertibl bir para veya altın temin etmek için kullanabilir.

Kısım 6. Genel hesaba ilişkin işlemler,

Ayrılan bir iştirakçi ile ilgili tesviyeyi kolaylaştırmak maksadiyle Fon, bu iştirakçinin :

(i) Bu maddenin 2 (b) kısmındaki mahsup işleminden sonra kalan özel çekme hakları mevcutları kendisine ödendiği zaman bunları genel hesap kanalıyla yapılan bir işlem neticesinde, Fonun arzusuna göre ya kendi parasını veya konvertibl bir para temin etmesini; veya

(ii) H Açıklamasındaki hükümler veya bir anlaşmaya göre ödenecek taksit ve hizmet ücretlerini karşılamak üzere altın veya Fonca kabul görebilen bir para temini için Fonla genel hesap kanalıyla yapılan bir işlem neticesinde özel çekme hakları elde etmesini; kararlaştırabilir,

Madde - XXXI.

ÖZEL ÇEKME HESABININ TASFİYESİ

(a) Özel çekme hesabı Governörler Kurulunun alacağı karar dışında tasfiye edilemez. Olağanüstü bir durumda yönetim kurulu, özel çekme hesabının tasfiyesinin zorunluğuna karar verirse, Governörler Kurulunun kararına değin özel çekme hakları ile ilgili tahsisleri, iptalleri ve bütün işlemleri geçici olarak erteliyebilir. Governörler Kurulunun Fonun tasfiyesi ile ilgili bir kararı, hem genel hesap ve hem de özel çekme hesabının tasfiyesini tazammun eder.

(b) Governörler Kurulu şayet özel çekme hesabının tasfiyesine karar verirse özel çekme hakları ile ilgili bütün tahsisler, iptaller ve bütün işlemler ve özel çekme hesabı ile ilgili Fon faaliyetleri; özel çekme hakları ile ilgili olarak iştirakçilerin ve Fonun taahhütlerinin yerine getirilmesi ile ilgili işlemler dışında ve özel çekme hakları ile ilgili olarak bu Anlaşma uyarınca iştirakçilerin ve Fonun taahhütleri; bu madde, XVIII maddenin (c) fıkrası, XXVI madde, XXVII maddenin (d) fıkrası, XXX madde ve H açıklaması veya, H açıklamasının 4 nci paragrafına uygun olarak XXX maddeye göre varılan anlaşma, XXXII madde ve (I) açıklaması dışında, sona erecektir.

(c) Özel çekme hesabının tasfiyesi halinde o tarihte birikmiş faiz ve diğer giderler ile o tarihten önce tahakkuk edip henüz ödenmemiş giderler özel çekme haklarından ödenir. Fon, özel çekme hakları mevcutlarını, bunu elinde bulunduranlara; ve her iştirakçi de, özel çekme haklarına iştirakleri dolayısıyla ödenmesi gereken ve vâdesi gelmiş borç miktarları ile kendisine yapılmış net kümülâtif tahsise tekabül eden bir meblâğı Fona ödemek zorunda olacaklardır.

(d) Özel çekme hesabının tasfiyesi (I) açıklamasındaki hükümler uyarınca yapılacaktır.

Madde - XXXII.

ÖZEL ÇEKME HAKLARI İLE İLGİLİ TERİMLERİN AÇIKLANMASI

Özel çekme haklarına ilişkin bu Anlaşma hükümlerinin tefsirinde, Fon ve üyeleri aşağıdaki açıklamaları esas alacaklardır :

(a) Özel çekme haklarına ait net kümülâtif tahsis, bir iştirakçiye tahsis edilen özel çekme hakları toplamından, XXIV madde, kısım 2 (a) ya göre iptal edilen özel çekme hakları hissesinin çıkarılması ile elde edilen rakamı ifade eder.

(b) Konvertibl para :

((1) Özel çekme hakları işlemleri sonucu elde edilmiş ve konversiyon usulleri belirtilmiş bir iştirakçi parasının; madde XXV, kısım 8 de tâyin edilen kurlara göre olmak üzere; yine birtakım esaslara uygun olan her hangi bir paraya çevrilmesi demektir, ve

(i) VIII madde, kısım 2, 3, ve 4 teki taahhütleri kabul eden; veya

(ii) Milletlerarası işlemlerin tesviyesi için IV madde 2 nci kısım gereğince Fon tarafından tesbit edilen limitler dâhilinde serbestçe altın alıp satan iştirakçinin parasını; veya

(2) XXV madde, kısım 8 de tesbit edilen kambiyo kurları üzerinden yukarıda 1 nci fıkradaki bir paraya tahvil edilen bir parayı, ifade eder.

(c) Bir iştirakçinin Fondaki rezerv durumu, satınalabileceği altın tranş miktarı ile iştirakçiye bir ikraz anlaşmasına göre Fon tarafından derhal tediye edilebilecek borç miktarını ifade eder.

(L)

(B) AÇIKLAMASI

BİR ÜYENİN FONDAKİ PARASINI SATINALMASIYLA İLGİLİ HÜKÜMLER

1. 1 nei fıkra şu şekilde olacaktır :

«1. V madde, kısım 7 (b) ye göre bir üyenin Fonda mevcut parası satın alınmasında ne nisbette bir konvertibl para veya başka çeşit bir rezerv para kullanacağını tâyininde, ikinci fıkra hükmü mahfuz olmak şartıyla, aşağıdaki kaideler uygulanacaktır :

(a) Eğer bir üyenin rezerv paraları yıl içinde artmamışsa Fona ödenecek rezerv miktarı, üyenin yıl sonundaki her cins rezerv mevcutlarıyla orantılı bir miktarda olmak üzere tesbit edilecektir.

(b) Eğer bir üyenin rezerv paraları yıl içinde artmışsa, bu artışın yarısından, Fon mevcutlarında üye parasından hâsıl olan eksilmenin yarısının çıkarılmasıyla elde edilen meblâğ kadar üye rezervi; yine o yıl içinde rezervlerinin her eindsinde husule gelmiş artış miktarıyla orantılı olmak kaydıyla üyenin, Fondaki parasını satın alınmasında kullanılacaktır. Fondan satın alınması gerekli parasının diğer kısmı için lüzumlu rezerv miktarı ise, üyenin elinde geri kalan rezervlerle orantılı olarak tamamlanacaktır.

(c) Eğer V madde, kısım 7 (b) ye göre yapılan satın almalar sonucu V madde (c) (i), (ii) de tesbit edilen limitler aşılmışsa Fon satın almaların bu limitleri aşmıyacak bir nisbette yapılmasını üyeden talebedecektir.

(d) Eğer V madde, kısım 7 (b) ye göre talebedilen bütün satın almalar yapıldıktan sonra V madde kısım 7 (c) (iii) de tesbit edilen limit aşılmışsa, aşılın miktar Fon tarafından tâyin edilen bir konvertibl para ile geri ödenecektir.

(e) Eğer V madde, kısım 7 (b) ye göre yapılan satın alma dolayısıyla V madde, kısım 7 (c) (iv) de tâyin edilen limit aşılmışsa, limiti aşın miktar; mütaakıp malî yıl veya yıllarda V madde, kısım 7 (b) mucibince yapılan satın almaların toplamı, her hangi bir sene içinde V madde, kısım 7 (c) (iv) de tâyin edilen limiti aşmıyacak şekilde, satın alınacaktır.»

2. 2 nei fıkra şöyle olacaktır :

«2. (a) Fon V madde, kısım 7 (b) ve (c) uyarınca üye olmıyan bir memleketin parasını talebedemez.

(b) Yukarda 1 (a) ve 1 (b) uyarınca üye olmıyan bir memleketin parasıyla ödenebilen her hangi bir miktar, Fon tarafından tâyin edildiği şekilde üyelerin konvertibl paralarıyla ödenecektir.»

3. Aşağıda 5 ve 6 nei fıkralar B açıklamasına eklenecektir :

«5. V madde, kısım 7 (b) ve (c) amacına uygun olarak, her hangi bir yıl içinde para rezervleri veya para rezervlerindeki artış hesab edilirken; bir âzami miktarla sınırlanması ve 9 aydan fazla olmıyan belirli bir süre içinde tersine işlemin yapılması kaydıyla, iki üye arasında cereyan eden ve bir üyenin kendi parasını talep vukuunda diğer bir üye parasıyla değiştirme işleminin sonunda, üyenin isteği üzerine mevcut bakiye borçlarının indirilmesine Fon kendi ihtiyarı ile serbestçe karar verebilir.

«6. V madde, kısım 7 (b) ve (c) amacına uygun olarak para rezervlerinin veya para rezervlerindeki artışın hesaplanmasında XIX maddenin (e) fıkrası uygulanacaktır. Ancak malî yıl başından itibaren yürürlükte olmak şartı ile aşağıdaki hüküm malî yıl sonunda uygulanacaktır.

Bir üyenin para rezervleri; diğer üye memleketler ile yukardaki (d) fıkrasında belirtilen üye olmıyan memleketlerin Hazinelerine, merkez bankalarına, stabilizasyon müesseselerine ve ona benzer malî organlara o memleketin parası üzerinden olan borçları ile yine üye memleketlerin ve yukarda (d) fıkrasında belirtilen üye olan veya olmıyan memleketlerin hudutları dâhilindeki diğer resmî müessese ve bankalara olan borçları, o memleketin başlıca mevcutlarından düşülerek

hesaplanacaktır. Böylece bulunan net mevcutta, yukardaki (c) şartlarına uyulacak şekilde diğer, resmî kuruluşlar ve bankaların resmî mevcutları da eklenecektir.

Aşağıda yazılı açıklamalar (E) açıklamasına eklenecektir.

(F) AÇIKLAMASI

PARA SAĞLIYAN İŞTİRAKÇİLERİN TÂYİNİ

İlk esas dönem içinde iştirakçilerin tâyini kaideleri aşağıdaki şekilde olacaktır :

(a) XXV madde, kısım 5 (a) (i) e göre tâyin edilmeleri bahse konu olan iştirakçiler, özel çekme hakları mevcutlarında, net kümülâtif tahsislerinden fazla olan miktarların resmî altın ve döviz mevcutlarına oranının, zamanla eşit hale gelmesine imkân veren bir şekilde olmak üzere tâyin edileceklerdir.

(b) Yukarda (a) fıkrasının işleyişini temin eden formül o şekilde olacaktır ki, tâyin edilmeye lâyık iştirakçiler :

(i) Yukarda (a) fıkrasında zikredilen oranlar aynı ise, resmî altın ve döviz mevcutlarına göre : Ve

(ii) Yukarda (a) fıkrasında zikredilen yüksek veya düşük oranlar arasındaki farkı gittikçe azaltmaya imkân veren bir şekilde olmak üzere, tâyin edilecektir.

(G) AÇIKLAMASI

MEVCUTLARIN YENİLENMESİ

1. İlk esas dönem içinde mevcutların yenilenmesiyle ilgili kaideler aşağıdaki şekilde olacaktır :

(a) (i) Bir iştirakçi özel çekme hakları mevcutlarını o şekilde kullanacak ve yeniliyecektir ki ilk tahsisten 5 yıl sonra ve onu takibeden her 3 ay sonundan itibaren, gerideki beş yıllık bir müddet içinde özel çekme hakları mevcutlarının günlük ortalaması, aynı süre içindeki özel çekme hakları net kümülâtif tahsislerinin günlük ortalamasının % 30 unu geçmeyecektir.

(ii) Fon, ilk tahsisten 2 yıl sonra ve ondan sonraki her ay sonu itibariyle her iştirakçi için hesaplar yaparak yukarda (a) (i) deki talebe uygun olarak, hesap tarihi ile son 5 yıllık müddet arasındaki iştirakçinin özel çekme hakları elde etmeye ihtiyacı var mı, varsa ne miktar olduğunu tesbit edecektir. Fon, yukarda (a) (i) deki talebin yerine getirilmesi için yardım ve XXV madde, kısım 5 (a) (ii) ye göre para temin edecek, iştirakçilerin tâyin edilmeleri için esaslar ve bunların tâyin tarihleriyle ilgili kaideleri koyacaktır.

(iii) Yukardaki (a) (ii) uyarınca hesaplanmaların yapıldığı devrede özel çekme haklarını kullanmaya son vermedikçe, iştirakçinin (i) deki gerekleri yerine getirmesinin ihtimal dâhilinde olmadığını (a) (ii) ye göre yapılan hesaplar gösteriyorsa, Fon iştirakçiye özel bir ihbarda bulunacaktır.

(iv) Taahhüdünü yerine getirebilmek için özel çekme hakları elde etmek ihtiyacında olan bir iştirakçi, arzusuna göre bunları altın olarak veya Fon'un kabul ettiği bir para üzerinden genel hesap marifetiyle Fon'a yapacağı bir işlem sonucunda elde etmek hak ve mecburiyetindedir. Şayet taahhüdünü yerine getirmek için bu yoldan kâfi miktarda özel çekme elde edilemezse iştirakçi Fon'un tâyin edeceği bir diğer iştirakçiden bunları konvertibl bir para olarak elde etmek hak ve mecburiyetindedir.

(b) İştirakçiler, özel çekme hakları mevcutları ile altın ve döviz mevcutları ve Fondaki rezerv durumları arasında zamanla dengeli bir münasebet izlemeye önem vereceklerdir.

2. Şayet bir iştirakçi mevcutların yenilenmesi kaidelerine uymakta başarılı olamazsa Fon şartları XXIX madde, kısım 2 (b) deki ertelemeyi icabettirip ettirmeyeceğini kararlaştıracaktır.

(H) AÇIKLAMASI

İŞTİRAKİN SON BULMASI

1. XXX Madde, Kısım 2 (b) ye göre mahsuptan sonraki bakiye borç fona aitse ve iştirakin son bulmasından sonra 6 ay içinde fon ile ayrılan iştirakçi arasında bir anlaşmaya varılmamışsa, özel çekme hakları ile ilgili bu bakiyeyi fon, ayrılma tarihinden itibaren 5 sene içinde 6 şar aylık eşit taksitlerle öder. Fon, ya (a) XXX madde, Kısım 5 e uygun olarak geriye kalan iştirakçilerden elde ettiği paralarla veya (b) ayrılan iştirakçiye özel çekme haklarının kullanmaya müsaade etmek suretiyle onun kendi parasını veya bir konvertibl parayı fonun tâyin ettiği bir iştirakçiden, genel hesaptan veya diğer bir malikten elde etmesini temin yoluyla, bu bakiyeyi ödemeye karar verebilir.

2. XXX Madde, Kısım 2 (b) ye uygun olarak mahsuptan sonraki bakiye borç ayrılan iştirakçiye aitse ve ayrılmadan sonraki 6 ay içinde bir anlaşmaya varılmamışsa, ayrılan iştirakçi ayrılma tarihinden itibaren 3 sene içinde veya fonun tâyin edeceği bir müddet içinde 6 şar aylık eşit taksitlerle borcu ödiyecektir. Ayrılan iştirakçi, fonun tâyin ettiği bir şekilde ya a) kendi arzusuna göre altın veya konvertibl bir para veya b) XXX Madde, Kısım 6 uyarınca genel hesaptan, veya fon tarafından tâyin edilen bir iştirakçi ile anlaşarak veya diğer bir malikten özel çekme hakları elde ederek ve bu özel çekme haklarını bu taksitlerle mahsubetmek suretiyle bu borcundan kurtulur.

3. Yukarıda 1 ve 2 fıkralarda bahsi geçen taksitler, iştiraktan ayrılma tarihinden itibaren 6 ay ve onu takibeden her 6 ayda bir ödenecektir.

4. İştirakçinin ayrılmasından sonraki 6 ay içinde Özel Çekme Hesabı XXXI Madde uyarınca tasfiye edilirse Fonla o Hükümet arasındaki tesviye XXXI Madde ve I açıklaması esaslarına göre yapılacaktır.

(I) AÇIKLAMASI

ÖZEL ÇEKME HESABI TASFİYESİNİN YÖNETİMİ

1. Özel Çekme Hesabının tasfiyesinde iştirakçiler 6 şar aylık 10 taksitle veya Fonun tüzümlü olduğuna karar verdiği daha uzun bir müddet içinde konvertibl bir para üzerinden Fona borçlarını öderler, ve özel çekme haklarına sahip iştirakçilerin paraları ise Fonun ödeme miktarına göre kararlaştıracağı taksitlerle ödenir. İlk 6 aylık ödeme Özel Çekme Hesabının tasfiyesinden 6 ay sonra yapılır.

2. Özel Çekme Hesabının tasfiyesine karar verildiği tarihten itibaren 6 ay içinde Fonun da tasfiyesine karar verilirse, Genel Hesaptaki özel çekme hakları mevcutları aşağıdaki kaideye göre dağıtılmadan, Özel Çekme Hesabının tasfiyesine başlanılmıyacaktır.

E açıklaması 2 (a) fıkrası uyarınca yapılan dağıtımdan sonra Fon Genel Hesapta kendisine ait özel çekme hakları mevcutlarını 2 (a) ya göre yapılmış yukarıda bahsi geçen miktarlar ile orantılı olarak her âzaya dağıtılacaktır. E açıklaması 2 (c) ye göre her cins paradan arta kalan ve üyelere dağıtılacak olan miktarı tesbit için Fon, kaide uyarınca dağıtmış olduğu özel çekme haklarını düşecektir.

3. Fon, yukarıda 1 e göre sağladığı paralarla, iştirakçilerin özel çekme haklarını aşağıdaki şekil ve sıra dâhilinde ödiyecektir :

(a) Guvernörler Kurulunca Özel Çekme Hesabının tasfiyesine karar verilmesi tarihinden en az 6 aylık bir süre önce iştiraktan ayrılmış bulunan hükümetlerin özel çekme hakları mevcutları, XXX Madde veya H açıklaması uyarınca yapılan bir anlaşma hükümleri gereğince ödenir.

(b) İştirakçi olmadan özel çekme haklarına malik olanlara bu hakları iştirakçi olanlardan önce ve malik oldukları mevcutlarla orantılı olarak ödenecektir.

(c) Fon her iştirakçinin özel çekme hakları payını, onun net kümülâtif tahsisine göre tâyin eder. Özel çekme haklarını Fon ilk olarak en yüksek paya sahibolanlara payları, 2 nci en yüksek paya sahibolanların seviyesine ininceye kadar ödiyecektir. Fon, ondan sonra net kümülâtif tahsislerine göre özel çekme hakları payları 3 ncü en yüksek seviyede bulunanlara kadar ödeme bulunacak ve ödenecek meblâğ bitinceye kadar bu böyle devam edecektir.

4. Bir iştirakçinin 3. fıkra uyarınca almaya hak kazandığı meblâğ 1. fıkraya göre ödiyeceği meblâğ ile mahsubedilecektir.

5. Tasfiye süresince Fon, özel çekme hakları sahiplerine, paylarına göre faiz ve her iştirakçi ise, özel çekme hakları kümülâtif tahsisinden 1 nci fıkraya göre yapılan ödemeler düşüldükten sonraki meblâğ üzerinden bir ücret ödiyecektir. Faiz haddi, ücretler ve ödeme vâdesi Fon tarafından tesbit edilecektir. Faiz ve ücret ödemeleri mümkün olduğu kadar özel çekme haklarından yapılacaktır. Bir iştirakçinin her hangi bir ücreti karşılamak için kâfi miktarda özel çekme hakları mevcutları yok ise altın ile veya Fonun tâyin edeceği bir para üzerinden ödemeleri yapılacaktır. Yönetim giderlerini karşılamak üzere ücret şeklinde alınan özel çekme hakları faiz ödemelerinde kullanılmıyacak ve fakat Fona transfer edilecek ve Fon giderlerini karşılamak için Fon tarafından ilk önce bunlar paraya çevrilecektir.

6. Bir iştirakçi 1 ilâ 5 nci fıkralar gereğince ödemeler yapmakta kusur ettiği takdirde yukardaki 2 ilâ 5 nci fıkralara göre kendisine hiçbir meblâğ ödenmeyecektir.

7. İştirakçilere son ödemeler yapıldıktan sonra şayet her bir iştirakçinin kümülâtif tahsisine göre aynı oranda özel çekme hakları mevcutları olmamasında bir kusuru yoksa mevcut payları düşük olan iştirakçiler özel çekme hakları mevcutlarını aynı seviyeye getirmek üzere Fon tarafından yapılan bir aranjmanla mevcutları yüksek olan iştirakçilerden bir miktar satınalmada bulunacaklardır. Taahhütlerini ifa edemeyen her iştirakçi ödemediği miktarı kendi parası ile Fona ödeyecektir. Fon bu parayı ve bakiye talepleri her birinin özel çekme mevcutları oranında pay edecek ve bu özel çekme hakları iptal edilecektir. Bilâhara Fon Özel Çekme Hesabını kapatacak: Özel çekme hakları tahsislerine ve Özel Çekme Hesabının yönetimine ait Fonun sorumluluğu sona erecektir.

8. Her iştirakçi, bu açıklama uyarınca diğer iştirakçilere dağıtılan kondi parasının, her zaman için mal satınalmalarında kendisine veya hudutları dâhilindeki şahıslara ödemelerde kayıtsız şartsız kullanılmasını garanti eder. Bu taahhüde giren her iştirakçi, Fon tarafından bu açıklama gereğince dağıtılan parasının kıymeti ile iştirakçiler tarafından kullanılmalari neticeleri elde edilince kıymeti arasındaki zararı tanzimde mutabıktır.

(B) EKI

ÖZEL ÇEKME HAKLARINA İLİŞKİN İMKÂNLARIN ANA HATLARI

Giriş :

Bu kısımda açıklanan imkân, lüzumunda ve zamanında mevcutlara ek rezerv ihtiyacını karşılamaya yarar. Bu itibarla imkân, Fon çerçevesi dâhilinde ve Fon Anlaşması maddelerinde değişiklik yapılmak suretiyle tesis edilmelidir. Buradaki bâzi konularla ilgili hükümlerin tasarı yerine, Governörler Kurulu Yönetmelikleri veya Yönetim Kurulu Talimatlarıyla düzenlenmesi tercih edilmiştir.

I - Fonda özel çekme hesabının tesisi :

(a) Anlaşma maddelerinde yapılacak bir değişiklik ile özel çekme haklarına ilişkin bütün işlemlerin yürütüldüğü bir özel çekme hesabı tesis edilecektir. Anlaşma maddelerine ilişkin değişikliğin başlangıç kısmında bu tesise ait amaçlar açıklanacaktır.

(b) Özel çekme hesabı ile ilgili işlemler ve bunun kaynakları ile genel hesapla ilgili bugünkü Fon işlemleri birbirinden ayrı mütalâa edilecektir.

(c) Tasarıya, özel çekme ve bu hesabın tasfiyesi ile ilgili yeni hükümler konacaktır. Fonun genel hesabından çekmeler ve tasfiye ile ilgili XVI madde, kısım 2, ve D ve E açıklamalarının uygulanması, bugünkü gibi devam edecektir.

II - İştirakçiler ve diğer malikler :

1. İştirakçiler : Özel çekme hesabına iştirak, tasarıdaki mükellefiyetleri yüklenen Fonun her üyesine ağıttır. Bir üyenin Fondaki kotası gerek genel hesap gerekse özel çekme hesabı ile ilgili amaçlar için aynı olacaktır.

2. Genel hesabın durumu : Bizatihi genel hesabın özel çekme haklarına malik olmasına ve bu hakları kullanmasına müsaade edilecektir.

III - Özel çekme haklarının tahsisi :

1. Prensipler : Tasarıdaki hükümler uyarınca özel çekme hesabından özel çekme hakları tahsis edilecektir. Özel çekme hakları tahsisine ilişkin ilk kısım ile ilgili özel mülâhazalar, özel çekme hakları tahsisine ilişkin bütün kararların dayanacağı prensiplere ait tasarıya başlangıç kısmına ve lüzumlu olduğu kadar tasarıyı açıklayan bir rapora ithal edilecektir.

2. Esas dönem ve tahsis oranı : Aşağıdaki hükümler özel çekme hakları tahsisine ilişkin her karara uygulanacaktır :

(i) Kararda özel çekme haklarının içinde belirli aralıklarla tahsis edileceği bir esas dönem tesbit edilecektir. Dönemler normal olarak 5 yıl kapsıyacaktır, fon korkunç bir esas dönemin bundan farklı bir zamanı kapsıyacağını kararlaştırabilir. İlk esas dönem, özel çekme hakları tahsisine ait ilk kaarrın yürürlük tarihinden itibaren başlayacaktır.

(ii) Kararda ayrıca essa dönem içinde özel çekme haklarının tahsis oranı veya oranları tesbit edilecektir. Bu oranlar kararda belirtilen tarihte bütün iştirakçiler için aynı olmak üzere kotalarının muayyen bir yüzdesi ile ifade edilecektir.

3. Karar alınmasına ilişkin usuller :

(a) Özel çekme haklarının tahsis oranları ve dönemleri ile ilgili her karar, Genel Müdürün, Yönetim Kurulu ile mutabık kaldığı esas üzerinden Güvernörler Kurulunca alınacaktır.

(b) Genel Müdür, III. 1 deki hususların karşılandığına kanaat getirdikten sonra her hangi bir teklifi formüle etmeden evvel özel çekme haklarının teklif edilen esas dönem ve oran dâhilinden tahsisinin, iştirakçiler tarafından büyük bir ekseriyetle desteklendiğine emin olmasına imkân verecek şekilde temaslarda bulunacaktır.

(c) Özel çekme hakları tahsisi ile ilgili olarak Genel Müdür: (i) Bir esas dönemin bitiminden münasip bir müddet evvel; (ii) Aşağıdaki III. 4 e uygun hallerde; (iii) Güvernörler Kurulu veya Yönetim Kurulunun bir teklifte bulunması için kendisine yaptıkları talepten sonraki 6 ay içinde, tekliflerde bulunacaktır. Genel Müdür, özel çekme hakları tahsisine başlanılmasını iştirakçilerin çoğunlukla desteklediklerine kaani olduğu zaman, ilk esas dönem hakkında teklifte bulunacaktır.

(d) Yönetim Kurulu, Güvernörler Kuruluna sunacakları yıllık raporun bir kısmında, gerek özel çekme hesabı ile ilgili işlemleri ve gerekse global rezervlerin yeterliliğini gözden geçirecektir.

4. Tahsis oranları veya esas dönemde değişiklik : Şayet bir esas dönemde, ilerideki özel çekme hakları tahsisine ait oranların değiştirilmesini icabettiren beklenilmedik büyük gelişmeler olursa: (i) Tahsis oranı azaltılabilir veya çoğaltılabilir; (ii) Esas dönem son bulabilir ve yeni bir esas dönem için değişik bir tahsis oranı tesbit edilir. Bu değişiklikler için III. 3 paragrafı uygulanır.

5. Oy verme çoğunluğu :

(a) Özel çekme haklarında esas dönem, bunun müddeti ve tahsis miktarı ve oranı ile ilgili olarak alınacak kararlarda iştirakçilerin oylarının % 85 çoğunluğuna ihtiyac olacaktır.

(b) Esas dönemin geri kalan kısmında özel çekme hakları tahsi oranını azaltmak için yukarıdaki (a) fıkrası göz önüne alınmadan iştirakçilerin âdi çoğunluğuyla karar alınacaktır.

6. Tercih hakkı, tasarı, bir iştirakçinin başlangıçta ne kadar özel çekme hakları kabul edebileceğine dair hüküm ihtiva edecek, fakat muayyen bir miktardan sonrası için özel çekme hakları tahsisine ilgili bir karar lehinde oy kullanmayan iştirakçinin bu karara göre özel çekme hakları kabul etmemesi hususunda yapacağı tercihi de düzenleyecektir.

IV - Özel çekme haklarının iptali :

Özel çekme haklarının tahsisine ait usul ve oy kullanma ile ilgili kısımdaki prensipler, uygun ve yerinde değişikliklerle bu nevi hakların iptalinde de uygulanır.

V - Özel çekme haklarının kullanılması :

1. Kullanma hakkı.

(a) Bir iştirakçinin, V hükümlerine göre özel çekme haklarını kullanmak suretiyle bu hakka tekabül eden miktarda konvertibl bir para elde etmek hakkı olacaktır. Başkalarına bu şekilde para temin eden bir iştirakçi o miktar kadar özel çekme hakkına sahibolacaktır.

(b) Fonun kabul edeceği kaidelere uygun olarak bir iştirakçi (a) fıkrasında zikredilen paraları ya diğer bir iştirakçiden doğrudan doğruya veya özel çekme hesabından elde edecektir.

(c) Aşağıda V. 3 (c) de belirtilenler hariç bir iştirakçinin özel çekme haklarını yalnız ödemeler dengesi ihtiyaçları veya rezerv miktarlarındaki değişimler bakımından kullanması ve fakat rezervlerinin terkiibini değiştirmek amacıyla kullanmaması gerekecektir.

(d) Özel çekme haklarının kullanılması, (c) deki gereğe istinaden peşin ihtilâf sebebi olmayacaktır. Ancak Fon, kendi görüşüne göre bu gereği yerine getirmede başarı gösteremiyen iştirakçileri ikaz edebilir, ve iştirakçilere başarısızlıkları nisbetinde özel çekme tahsisinde bulunabilir.

2. Para sağlanması; Bir iştirakçinin sağlayacağı para miktarı, iştirakçinin özel çekme hakları mevcutlarının, iştirakçiye tahsis edilmiş net kümülâtif tahsisten fazla olan kısmının, bu net kümülâtif miktarın iki misline eşit olduğu derecededir. Bununla beraber, bir iştirakçi bu limitin üstünde para temin edebilir, veya para temin etmek üzere fonla anlaşılabilir.

3. Özel çekme hesabına para sağlayacak iştirakçilerin tâyini Özel çekme haklarını kullananların, hangi iştirakçilerden para temin edeceğine ilişkin Fon kaide ve talimatlarında, aşağıdaki belli başlı genel prensiplere uyulacaktır. Bunlara Fon arzu ettikçe, zaman zaman başka prensipler eklenir :

(a) Normal olarak, kâfi miktarda kuvvetli bir ödemeler dengesi ve rezerv durumu olan iştirakçilerin paraları talebedilecektir. Fakat bu, rezerv durumları kuvvetli olup da az bir ödemeler dengesi açığı bulunan iştirakçilerin paralarını talebetmek imkânını ortadan kaldırmıyacaktır.

(b) Fonun başlıca kıstası, yukarıda (a) da olduğu gibi zaman zaman belirtilen iştirakçiler arasında, her birinin özel çekme hakları mevcutlarına, veya bu mevcutların net kümülâtif tahsislerinden fazla olan miktarının, toplam rezervlerine oranlarının zamanla eşit duruma gelmesini sağlamak olacaktır.

(c) Fon ilâveten, kaide ve talimatlarıyla, özel çekme haklarının iştirakçiler arasında doğrudan doğruya veya özel çekme hesabı aracılığıyla ve aşağıdaki V. 4 e uygun bir şekilde mevcutların ihtiyari ve mecburi yenilenmesinde kullanılmasını temin edecektir.

(d) V. 1 (c) hükümlerine uymak şartıyla bir iştirakçi, özel çekme haklarını, başka bir iştirakçinin elinde bulunan kendi parasını bu iştirakçi ile varacağı bir anlaşma sonucu satınalmakta kullanabilir.

4. Mevcutların yenilenmesi :

(a) Özel çekme haklarını kullanan üyeler, kullanmanın süresi ve miktarını düzenleyen prensiplere uygun bir şekilde mevcutlarını yenileyerek eski duruma getirmek mecburiyetini yüklenirler. Bu prensipler Fonun kaide ve talimatlarında beyan edilecektir.

(b) İlk esas dönemde mevcutların yenilenmesini düzenleyen kaideler aşağıdaki prensiplere uygun olacaktır :

(i) İştirakçinin son 5 yıl esas alınarak net kümülâtif tahsisinin üstünde veya altında kullandığı özel çekme hakları göz önüne alınarak hesaplanan net ortalama, bu süre zarfındaki ortalama net kümülâtif tahsisinin % 70 ini geçmeyecektir. Bu (i) fıkrasına göre mevcutların yenilenmesi Fon tarafından, transfer mekanizması vasıtasıyla ve kullanmaları buna uygun olarak yönetmek suretiyle yapılacaktır.

ii) İştirakçiler özel çekme hakları mevcutları ile diğer rezervleri arasında zamanla dengeli bir münasebet kurmak arzusu üzerinde önemle duracaklardır.

c) Mevcutların yenilenmesi kaideleri, ilk ve ondan sonraki her dönemin bitiminden evvel gözden geçirilecek ve ihtiyaç varsa yeni kaideler konacaktır. Bir esas dönem için yeni kaideler konmamışsa, mevcutların yenilenmesi kaidelerinin kaldırılmasına karar verilmemek şartıyla, bundan evvelki devreye ait kaideler uygulanır. Özel çekme hakları, esas dönem ve süresi veya tahsisi oranına ilişkin kararlarda aranan çoğunluk, mevcutların yenilenmesi kaidelerinin kabulüne, değiştirilmesine ve ortadan kaldırılmasına ilişkin kararlarda da aynen istenir. Kaidelerde yapılan her hangi bir değişiklik aksine bir karar alınmadıkça, mevcutların değişiklik tarihinden itibaren yenilenmesinde muteber olacaktır.

VI - Faiz ve altın değerinin muhafazası :

a) Faiz. Özel çekme hakları mevcutlarına mâkûl bir faiz ödenecektir. Bu faizin karşılığı bütün iştirakçilerden özel çekme hakları net kümülâtif tahsislerine orantılı olarak tarh edilecektir.

b) Altın değerinin muhafazası;

Özel çekme haklarını ifade eden değer ünitesi 0,888 671 gram sâf altına eşit olacaktır. İştirakçilerin ve özel çekme hesabının hak ve yükümlülükleri, altın değerinin mutlak olarak muhafazasına ve Fonun IV madde, kısım 8 e ilişkin benzer hükümlerine tabidir.

VII - Fon organlarının görevleri ve oy verme :

1. Yetkilerin kullanılması. Özel çekme hesabı ile ilgili olarak alınan kararlar ve yapılan işlemlerin kontrolü; Governörler Kurulu, Yönetim Kurulu, Genel Müdür ve Fonun görevlileri tarafından yapılır. Belirli yetkiler ve bilhassa tahsis, iptal ve özel çekme hesabının belirli kullanım şekilleri ile ilgili kararlarının alınması Governörler Kuruluna aidi olacaktır. Diğer organlara özel olarak tevdi edilenler hariç, bütün diğer yetkiler Governörler Kuruluna verilmiştir ki o da bunları Yönetim Kuruluna devredebilecektir.

2. Oy verme. Tasarıda aksine bir hüküm olmadıkça, özel çekme hesabı ile ilgili bütün kararlar çoğunlukla alınacaktır.

İştirakçilerin basit ve ağırlıklı olarak oy kullanma yetkilerinin kesin bir şekilde formüle edilmesi, ve muhtemelen özel çekme haklarının kullanılmasına ilişkin oylama yetkilerinin düzenlenmesi daha sonra ele alınacaktır.

VIII - Genel hükümler :

1. İşbirliği. İştirakçiler, milletlerarası para sistemi içinde özel çekme haklarının tam ve yerinde olarak işlemesi ve etkili bir şekilde kullanılmasını temin ve kolaylaştırmak için Fonla işbirliğinde bulunacaklardır.

2. Yükümlülükleri yerine getirmeme.

(a) Fon, eğer bir iştirakçinin para sağlama hususundaki yükümlülüklerini tasarıya uygun bir şekilde yerine getirmediğini görürse, bu iştirakçinin özel çekme haklarını kullanmasını geçici olarak engelliyebilir.

(b) Fon, eğer bir iştirakçinin tasarıdaki diğer her hangi bir yükümlülüğü yerine getirmediğini görürse, bu iştirakçinin, engellemeden sonra kendisine tahsis edilmiş veya kendisine hak edilmiş özel çekme haklarını kullanmasına engel olabilir.

(c) Yukardaki (a) veya (b) ye göre yapılmış bir engelleme iştirakçinin tasarı uyarınca para sağlamakla ilgili yükümlülüğe tesir etmeyecektir.

(d) Fon, yukardaki (a) veya (b) ye göre konulmuş bir engellemeyi her hangi bir zamanda kaldıracaktır.

3. Hesaplar. Özel çekme hakları mevcutlarında yapılacak bütün değişiklikler özel çekme hesabına kaydedilmelerinden sonra netice hâsıl etmeye başlayacaklardır.

IX - Yürürlüğün başlaması :

Tasarı, Fon Anlaşmasının XVII maddesinde belirtilen şartlar uyarınca yürürlüğe girecektir.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
1	7	178	57	60	669
4	64	90	59	75	73:74,88,112:114
	65	137:139,147,150			
	66	159,177,180:181			
	67	186,214,223:226			

I - Gerekeçeli 99 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 65 nci Birleşimine, 1439 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosununun 75 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Dışişleri, Maliye ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici, Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma, Malî ve İktisadi İşler ve Bütçe ve Plân komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. 1/1